

■ TRIBUNA POLITICA

Grazia fitg, padrinadi!

DA BARBARA JANOM STEINER,
CUSSEGLIERA GUVERNATIVA*

L'onn da guerra 1940 han ils medis conjugals Olga e Paul Cattani e trais auters iniziants fundà in'uniun che sa numna oz Padrinadi svizzer per vischnancas da muntogna. Ils conjugals Cattani avevan stretgas relaziuns cun il chantun Grischun e cun sia populaziun. Ad els stevi a cor da segirar l'existenza da la populaziun muntagnarda. Uschia è naschida ina collavuraziun fritgavla tranter l'organisaziun ed il Grischun. Passa 100 vischnancas, corporaziuns ed associaziuns grischunas han survegnì ils ultims onns prestaziuns da sustegn voluminusas. Lavurs necessarias vi da l'infrastructura han pudì vegnir realisadas e finanziadas, senza ch'ìls custs restants avessan engravgia sproporziunadamain las vischnancas. Il Padrinadi ha intermedià intginas dunsainas da padrinadis fixs tranter vischnancas muntagnardas grischunas e vischnancas da la Bassa. Cun il temp è sa sviluppada ina rait spessa ed impurtanta da relaziuns personalas tranter il territori da muntogna e la Bassa.

Dacurt ha il Padrinadi svizzer per vischnancas da muntogna pudì festivar ses giubileum da 75 onns. Sch'ina instituziun n'è – suenter in operar fri-

tgaivel durant in temp uschè lung – betg anc antiquada, stoi esser ch'ella correspunda anc adina ad in vair basegn. En num da tut las corporaziuns grischunas beneficiadas ha il chantun Grischun surpiglià l'incumbensa da concepir il program accumpagnant a chaschun da la radunanza annuala a Turitg ed uschia d'exprimer sia engraziaivladad per il sustegn durant blers onns. L'organisaziun represchenta solidaritad, mussa che solidaritad voluntara è ina distincziun per in sistem federalistic e ch'ella è tut auter ch'ina chausa che sa chapescha da sez. En vista a las finanzas publicas stgarsas ha per exempel la citad da Turitg stuì sistir ses agid en Svizra per ils proxims onns. Dapi l'onn 1972 ha la citad da Turitg sustegnì projects d'investiziun che avevan l'intent da promover il svilup en vischnancas svizras finanzialmain debblas.

La populaziun muntagnarda dal Grischun è

engraziaivla per il sustegn generus e per la solidaritad demussada uschia tranter la Bassa urbana ed il territori da muntogna per gronda part agrar. Cun l'engraziaivladad sa maschaida dentant er l'enconuschientscha preoccupanta ch'i daventa pli e pli difficil da surviver en las vallas per part perifericas. Tant pli sper jau ch'ìls vitgs en il territori alpin possian vinavant far quint cun il sustegn dal Padrinadi per vischnancas da muntogna e cun il sustegn da vischnancas da padrinadi. Er sch'il chantun s'engascha energicamain per in'urbanisaziun decentrala cun cumanzas ablas da surviver: dad el sulet na po il success betg depender. I dovra atgna iniziativa ed agid a sasez al lieu. Ed i dovra buns spierts er ordaifer il chantun che na vulan betg surlaschar las vischnancas da muntogna sulettas a lur destin.

Dal rest: Co ch'ìl Padrinadi sustegna las vischnancas dal chantun Grischun mussa in video da la chanzlia chantunala sut www.gr.ch. Mussads vegnan projects sustegnids, ed er represchentants da vischnancas beneficiadas vegnan a pled. En num da nus tuts anc ina giada: Grazia fitg, Padrinadi.

* Barbara Janom Steiner è scheffa dal Departament da finanzas e vischnancas dal Grischun.